

Universální čítač 1300 MHz LCD – Popis rozšíření a nové funkce

Prostý čítač

Do funkce prostého čítače byl doplněn koeficient velikosti jednoho impulsu – násobitel. Touto konstantou je násoben údaj v impulsích. Tím se velmi rozšiřují možnosti čítače. Například můžeme použít k měření vzdálenosti (délky) jako u cyklokomputeru. Zadáme obvod kola např. 2,134 m a displeje potom bude ukazovat přímo vzdálenost v metrech.

Po přepnutí na funkci prostého čítače prvním stiskem tl. ROZSAH zobrazíme nejprve hodnotu předvolby a dalším stiskem hodnotu násobitele. Hodnoty se nastavují stejným způsobem jako ostatní předvolby. Jako první je vhodné nastavit nejprve hodnotu násobitele. Může být v rozsahu od 0,001 do 9999,999. Na základě této hodnoty je potom automaticky upravena poloha desetinné tečky na displeji a u předvolby. Při změně v řádu násobitele je tedy nutno následně korigovat nastavení předvolby (pokud je žádána). Zadáním hodnoty 1,000 se chová stejně jako původní funkce u starší verze.

Teplota

Funkce měření teploty byla doplněna o funkci termostatu. Výstup signálu je na vývodu Z. Pro nastavení slouží dvě hodnoty : předvolba a hystereze. Přepínají se stiskem tl. ROZSAH a nastavují opět běžným způsobem. Hodnota předvolby může být v celém měřicím rozsahu čidla od – 45°C do 130°C. Hystereze je hodnota rozdílu mezi zapnutím a vypnutím. Její velikost je většinou kompromisem mezi přesností a četností spínání. Hodnota hystereze může být až do 99°C. Praktický význam mají hodnoty v rozsahu cca.max. 1 – 10°C. Lze samozřejmě použít pro chladicí účely nastavení i teplot menších jak bod mrazu. Příklad nastavení: Předvolba: 20°C, Hystereze: 1°C. K vypnutí dojde při 20°C a zapnutí při 19°C.

Otáčkoměr

U otáčkoměru bylo změněno zobrazení dělitele. Ten se nyní zobrazuje současně s měřenou hodnotou na displeji.

Časový spínač

Pomocí funkce časového spínače je možno generovat časový interval až do 60 hodin s přesností na 1 sekundu. Hodnota se nastavuje běžným způsobem. Spuštění a zastavení odečtu je možné tlačítkem ROZSAH. Znovu nastavení výchozí hodnoty se provede stiskem tl. + nebo - . Vnější start je možný log. „0“ na signálu Y a opětovné nastavení počáteční hodnoty log. „0“ na signálu X. Výstup signálu např. pro relé je na vývodu Z.

Upozornění: U všech funkcí s výstupem na relé je tento výstup na vývodu s označením Z. Ve starém návodu je chybně uvedeno Y.

Statistika

Pro snadnější vyhodnocení dlouhodobých měření byla doplněna funkce statistiky. Je k dispozici hodnota maxima, minima funkce a počtu měření. Jednotlivé údaje se přepínají tl. ROZSAH ve funkci Statistika. K vynulování údajů dojde vždy při změně funkce na jinou, která má funkci statistiky. Při použití funkce statistiky není vhodné měnit rozsah měření.

Hodiny

Vzhledem k tomu , že procesor je ve větší části časoměrných funkcí plně vytížen, není možné realizovat hodiny programově. Navíc by při vypnutí došlo ke ztrátě času. Čítač byl tedy rozšířen o možnost připojení obvodu reálného času RTC. Byl vybrán obvod RTC 8563SA (provedení SMD) se sběrnici I2C. Detailní připojení obvodu je znázorněno v příloze.

Po zvolení funkce hodiny se zobrazí na displeji datum a čas. Nastavení lze provést dlouhým stiskem tlačítka rozsah následně běžným způsobem jako u ostatních funkcí. Pro zjednodušené seřizování přesného chodu se vždy nastaví výchozí hodnota sekund na 00. Pokud chceme, můžeme tuto hodnotu samozřejmě změnit a zapsat s libovolným údajem.

Ve funkci hodiny po stisku tl. ROZSAH se objeví ještě volba „Zobrazovat čas: A/N“. Zvolením „A“ pomocí tl. + nebo – se zobrazí ve všech funkcích , kde je to možné v horním řádku čas a datum při běžném měření. Název funkce se zobrazuje po stisku tlačítka + nebo - . Tuto funkci nelze použít u varianty s jednořádkovým displejem. To je zatím jediný rozdíl mezi jedno a dvouřádkovou variantou.

Zvuková signalizace

Byl doplněn výstup pro zvukovou signalizaci stisku tlačítka. Výstup je na vývodu procesoru č. 17 a je aktivní v log. „0“. U vzorku byla použita piezosírénka KPE242 (GM electronic) zapojená mezi vývod 17 a

+5V. můžeme použít jakoukoliv jinou, odběr by neměl být větší jak 10 mA. Musí se jednat o sirénku, ne pouze měnič, procesor regeneruje vlastní tón. Na desce plošných spojů je navíc ještě odpor R6, kterým můžeme v případě potřeby snížit hlasitost. Jinak je nahrazen propojkou.

Poznámka : Po výměně procesoru za novou verzi , je vhodné provést zápis inicializace. V nové verzi byla pozměna struktura dat pro inicializaci a novým zápisem dojde k jejich aktualizaci. Dále je vhodné zapsat nějaké normální hodnoty do nových funkcí : prostý čítač - násobitel, teplota - předvolba, hystereze . Pokud dojde k totálnímu smazání všech hodnot předvoleb je vhodné paměť EE celou vymazat. Proveďte se to spojením vývodu č.4 procesoru se zemí při vypnutém čítači a následným zapnutím. Poté spojku odpojíte a znovu zapnete. V paměti všech předvoleb a nastavení budou samé nuly. Samozřejmě by bylo možno zapsat i všechny výchozí hodnoty. Ale protože paměti procesoru není nazbyt, je zde jenom vynulování.

Sériová komunikace

Pomocí sériové linky lze ovládat všechny funkce čítače a lze přenést libovolné údaje do nadřazeného zařízení. Lze tak zpracovávat a archivovat naměřené hodnoty.

Popis sériové komunikace

Nastavení parametrů sériové komunikace je pevné : 9600 baud, 8 bitů, sudá parita, 1 stop bit , žádné řízení toku dat.

Veškerá komunikace s čítačem probíhá v ASCII kódech. Povelů mohou být zadávány malými i velkými písmeny. Každý povel musí být ukončen znakem CR (13). Pokud je povel správně přijat je odpověď čítače „ok“. Je-li povel přijat , ale je chybný (parametr mimo rozsah, špatný počet parametrů), je odpověď čítače „er“. Jednotlivé parametry v povelu musí být odděleny znakem mezery (32).

Pro prvotní navázání komunikace (případně při ztrátě synchronizace) je vhodné vysílat povel CR (13) dokud nepřijde odpověď „ok“. Pak lze vysílat již další výkonné povelů.

Pro vysílání i příjem není použito žádného řízení toku dat. Vzhledem k relativně malému objemu dat se předpokládá, že nadřazené zařízení bude vždy schopno data zpracovávat dostatečně rychle. V opačném směru má čítač vyrovnávací paměť přijímače 15 znaků, která vystačí i na nejdelší povel.

Poznámka:

Přijetím prvního znaku povelu čeká čítač na dokončení celého povelu (znak CR) a neměří. Pokud by nedošlo k dokončení povelu, lze ukončit čekání manuálně stiskem tl. ROZSAH . K tomuto jevu může dojít při připojování a odpojování nadřazeného zařízení za chodu nebo nevhodnému způsobu vysílání povelů do čítače.

Popis jednotlivých povelů

F – funkce

Povel slouží k přepínání funkcí čítače. Přiřazení funkcí je v tab.1.

Fn   n = 0 ... 18

Příklad: f3(CR)   - přejde na funkci Vysoké frekvence

R – rozsah

Povel slouží k přepínání rozsahů čítače, případně dalších parametrů funkce.

Rn   n = 0 ... různá hodnota dle funkce viz. tab1

Příklad: r2(CR)   - přepni na rozsah 0,0000 Mhz při funkci Vysoké frekvence

Tabulka 1

Fce	Název	Hodnota	Poznámka
0	Frekvence nízké	0 ... 3	
1	Stupnice nízké	0 ... 2	
2	Nastavení mf. nízké	0 ... 31	Sudé = odečítá , liché = přičítá
3	Frekvence vysoké	0 ... 3	
4	Stupnice vysoké	0 ... 2	
5	TV kanály	0, 1	0 = kanály, 1 = kmitočet
6	Nastavení mf. vysoké	0 ... 31	jako u Fce 2
7	Ext. Předdělič	0 ... 5	0 = bez předděliče
8	Šířka impulsu „H“	0, 1	
9	Šířka impulsu „L“	0, 1	
10	Impuls perioda	0, 1	
11	Impuls frekvence	0	
12	Teplota	0 ... 2	0= teplota, 1= předvolba, 2= hystereze
13	Otáčkoměr	0 ... 5	
14	Prostý čítač	0 ... 3	0= stop, 1= start, 2= předvolba, 3= násobitel
15	Stopky	0, 1	0= stop , 1= start
16	Časový spínač	0, 1	0= stop, 1= start
17	Statistika	0 ... 2	0= maximum, 1= minimum, 2= počet měření

P – předvolby

Povel slouží k nastavení předvoleb mf. kmitočtů a ostatních předvoleb čítače.

Pn x   n = 0 ... 19, x = 0 ... 99999999 (max. velikost podle tab.2)

Předvolba	Název	Max. hodnota	
0...15	Předvolby mf. kmitočtů	999999999	Hodnota v Hz
16	Prostý čítač – násobitel	9999999	Hodnota xxxx.xxx
17	Prostý čítač – předvolba	9999999	Řád dle násobitele
18	Teplota – předvolba	65535	Viz. poznámka
19	Teplota – hystereze	999	- // -

U hodnoty předvoleb se nezadáva desetinná tečka !

Poznámka: Pro P18 (teplota) je nutno použít následujícího převodu :

Kladným teplotám odpovídá hodnota = žádaná teplota krát 10 .

Záporným teplotám odpovídá hodnota = 65536 – (žádaná krát 10) .

Příklady:

p10 10700000(CR)   - zapíše do 10.předvolby hodnotu 10,70000 kHz

p16 3141(CR)   - zapíše násobitel prostého čítače 3,141

p17 1234567(CR)   - zapíše předvolbu prostého čítače 1234,567

p18 200(CR)   - zapíše předvolbu teploty na +20°C

p18 65436(CR)   - -// - na -10°C

p19 20(CR)   - zapíše hysterezi 2°C

I – Inicializace

Povel slouží k zapsání aktuální stav jako počáteční stav čítače po zapnutí.

I   - bez parametrů

Příklad: i(CR)

A – aktuální nastavení

Povel slouží ke zjištění aktuálního nastavení základních parametrů čítače.

A bez parametrů, odpověď je ve formátu:

fx x rxx mfnxx mfvxx ex (funkce, rozsah, mf. nízké kmitočty, mf. vysoké kmitočty, externí předdělič)

Příklad: a(CR) - odpověď :

f2 r1 mfn0 mfv1 e0

Nastaveno: frekvence vysoké, rozlišení 0,000 Mhz, pro nízké frekvence 1.předvolba (odečítá se), pro vysoké frekvence 1.předvolba (přičítá se), externí předdělič - žádný

T – Čas

Povel slouží k zapsání času. Povel musí obsahovat i nevýznamné nuly.

T hh mm ss hh = 00 ... 23, mm = 00 ... 59, ss = 00 ... 59

Příklad: t12 34 58(CR) - zapiš čas 12:34:58

D – Datum

Povel slouží k zapsání datumu. Musí obsahovat i nevýznamné nuly.

D rr mm t dd dd = 01 ... 31, tt = 00 ... 06 (pondělí až neděle), mm = 01 ... 12 , rr = 00 ... 99

Příklad: d00 12 05 31 - zapiš datum 31.12.2000 sobota

Poznámka: U povelů čas a datum nejsou hodnoty kontrolovány na rozsah ! Doporučuje se zapisovat hodnoty pouze v uvedeném rozsahu.

C – Čas a datum

Povel slouží k přečtení času a datumu z RTC obvodu čítače.

C bez parametrů, odpověď ve formátu:

dd.mm.rr hh:mm:ss

Příklad: c(CR) - odpověď:

01.05.00 18:23:48

Datum 01.05.2000 ,18:23:48 hodin.

Přenos naměřených dat do počítače

Při měření čítač sám automaticky vysílá přesnou kopii řádku displeje s naměřenými údaji do počítače. Lze tak přečíst všechny údaje, tak jako přímo na displeji. Údaj je vyslán po každém měření . U funkcí, kde probíhá měření rychle, by to bylo zbytečné zatěžování komunikace, proto je zde vysílání zpomaleno na cca. 3 až 4 údaje za sekundu. U funkcí kde se jedná o prosté přečtení stálé hodnoty (např. statistického údaje, předvolby) je tento údaj vyslán pouze jednou.

Poznámka: Není přenášen znak stupně Celsia.

Realizace - rozšiřující deska pro čítač

V příloze je dokumentace na desku pro rozšíření čítače. Pro zachování kompaktnosti jsou na desce i obvod reálného času RTC a piezosírečka.

Jako převodník úrovně RS232 je použito velmi jednoduché řešení s tranzistory. Výstupní úrovně tohoto zapojení neodpovídají zcela přesně normě (zejména výstup nemá záporné úrovně), ale s naprostou většinou PC pracuje bez problémů. Vzhledem k této skutečnosti je vhodný pro použití v laboratorním prostředí s krátkým kabelem (max. cca. 2 až 5 m). V případě náročnějších požadavků lze samozřejmě použít běžného zapojení s obvodem MAX (ILC aj.) 232, který je pro tyto účely speciálně navržen. Konektor je použit s dutinkami a pro propojení s počítačem je vhodný kabel s přímým propojením (prodlužovací). Lze jej zakoupit v počítačových prodejnách nebo vyrobit – stačí pouze tři vodiče.

Na desce je též obvod RTC. Použitý typ od výrobce EPSON v provedení SMD vyžaduje minimum vnějších součástek. Obvod obsahuje i krystal. Lze použít i shodného obvodu PHILIPS PCF8563, který je 8 pinovém pouzdře a neobsahuje krystal.

Pro napájení obvodu slouží lithiový článek s pájecími vývody. Spotřeba obvodu je velmi malá, a proto životnost by měla být značně dlouhá. Obvod je schopen pracovat s napětím až do 1V, teoreticky by tedy měl stačit k napájení i jeden článek 1,5V. Z důvodů spolehlivosti a životnosti je vhodnější lithiový článek.

Orientace desky v čítači by měla být stejná jako u hlavní desky čítače (u jednořádkové verze součástkami dolu), aby zbytečně nedocházelo ke křížení vodičů. Vzdálenost mezi deskami by neměla být větší jak asi 15cm (hlavně vodiče k RTC obvodu, ostatní nejsou kritické) . Pokud nebude použit obvod RTC, ani sirénka, lze nepotřebnou část desky odříznout.

Rozpiska součástek (většina označení GM)

R1,R5	5K6
R2-4	10K
R6	propojka, nebo viz. text
C1	E10M/16VM
C2	ET10M/6,3V tantal.
D1,D2	BAT42 (1N4148)
T1	BC546
T2	BC556
IO1	RTC8563SA (Spezial Electronic, Praha ,tel. 02/2434 2200)
KN1	CAN9Z90
BAT	B-CR2430 VERT
BZUC	KPE242

Ověření

Pro vyzkoušení ovládání čítače je možno použít běžné terminálové programy na příklad pro DOS Faxmanažer 602 a Windows 9x je to program Hyperterminál, který je volitelnou součástí systému. Ke komunikaci postačí i ten nejhorší počítač (XT, 286). Důležité správné nastavení parametrů.

Faxmanažer 602:

Konfigurace: Terminál: x CR->CR+CRLF;x Řádkování ;x Ozvěna
Linka: 9600, 8 , sudá, 1, COM1(2)
Protokol: Ascii

Hyperterminál:

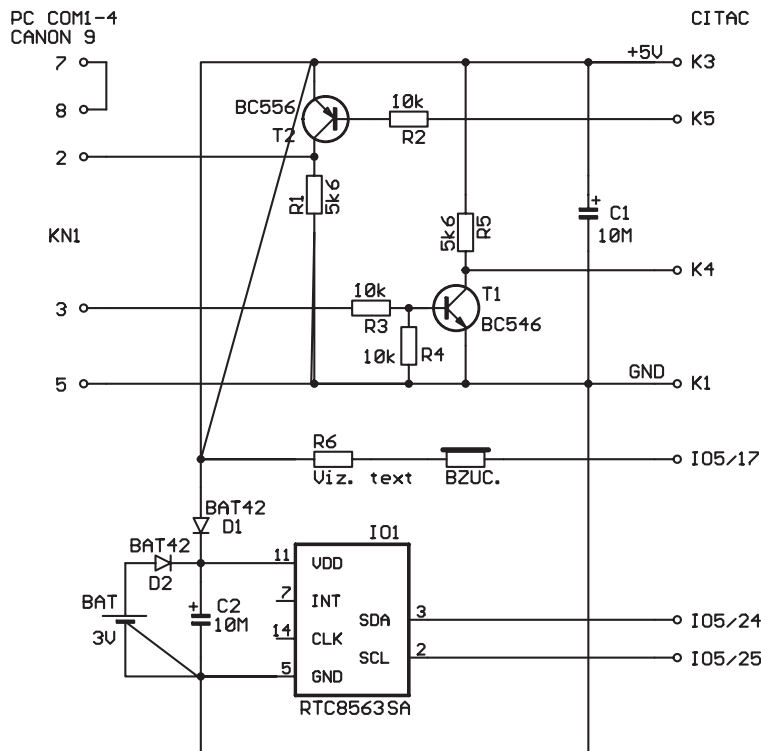
Připojit: přímo na COM1(2), dále Konfigurovat: 9600, 8 , sudá , 1 , žádné
Nastavení: Emulace: TTY, Nastavení ASCII : zaškrtnout všechny volby

Potřebné speciální ovládací programy podle potřeby si lze vytvořit v libovolném programovacím jazyku na PC. Časem doufám že bude k dispozici komfortní program pro ovládání čítače např. z Windows. I bez těchto programů lze data načíst např. v Hyperterminálu a dále zpracovat např. Excelem.

Jednoduchý ovládací program od M. Šmída je již ke stažení na www.zajic.cz .

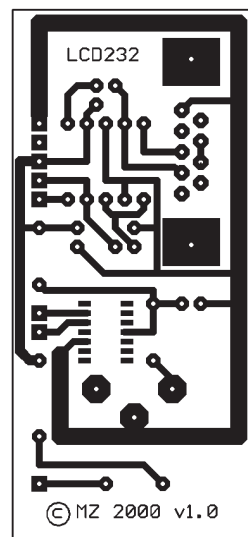
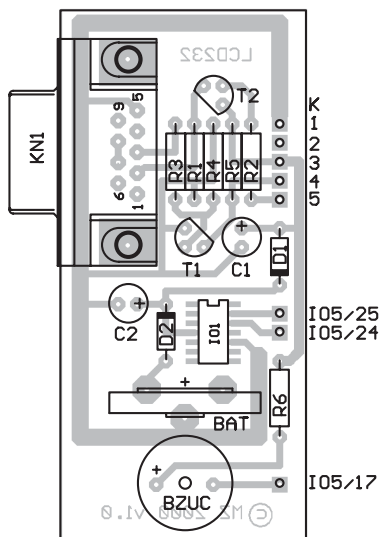
Miloš Zajíc Hálkova 739, 289 11 Pečky
tel. 0321 / 785510
e-mail: milos@zajic.cz

Schema zapojení RS 232 pro čítač LCD

Osazení desky Rs232

Plošný spoj 71x32.8 mm

Alternativní zapojení převodníku úrovní s IO

